

Zbornik sudske prakse

Predmet C-566/22

**Inkreal s.r.o.
protiv
Dúha reality s. r. o**

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Nejvyšší soud České republiky)

Presuda Suda (prvo vijeće) od 8. veljače 2024.

„Zahtjev za prethodnu odluku – Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Sudska nadležnost, priznavanje i izvršenje sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima – Uredba (EU) br. 1215/2012 – Područje primjene – Članak 25. – Sporazum o prenošenju nadležnosti – Ugovorne stranke sa sjedištem u istoj državi članici – Dodjeljivanje nadležnosti sudovima druge države članice za odlučivanje o sporovima koji proizlaze iz tog ugovora – Međunarodni element”

Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Sudska nadležnost i izvršenje sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima – Uredba br. 1215/2012 – Područje primjene – Postojanje međunarodnog elementa – Prorogacija nadležnosti – Sporazum o prenošenju nadležnosti – Ugovorne stranke sa sjedištem u istoj državi članici – Dodjeljivanje nadležnosti sudovima druge države članice za odlučivanje o sporovima koji proizlaze iz tog ugovora, koji ne sadržava nikakvu poveznicu s tom drugom državom članicom – Uključenost

(Uredba br. 1896/2006 Europskog parlamenta i Vijeća, čl. 3. st. 1. i Uredba br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća, uv. izj. 3. i 26. i čl. 25. st. 1.)

(t. 17.-25., 28., 32., 33., 39. i izreka)

Kratak prikaz

Sud, kojem je podnesen zahtjev za prethodnu odluku u sporu koji se odnosi na sukob međunarodne nadležnosti, pojašnjava primjenjivost Uredbe Bruxelles I.a¹, s obzirom na postojanje međunarodnog elementa, na sporazume o prenošenju nadležnosti.

Između 2016. i 2017. osoba FD, s domicilom u Slovačkoj, i Dúha reality, društvo osnovano u skladu sa slovačkim pravom, sa sjedištem u Slovačkoj, sklopili su dva ugovora o novčanom zajmu koja sadržavaju sporazum o prenošenju nadležnosti prema kojem će svaki spor, koji se ne može riješiti pregovorima, „rješavati češki sud koji je stvarno i mjesno nadležan”.

¹ Uredba (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2012., L 351, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 11., str. 289. te ispravci SL 2014., L 160, str. 40. i SL 2016., L 202, str. 57., u daljnjem tekstu: Uredba Bruxelles I.a)

Osoba FD prenijela je 2021. potraživanja koja proizlaze iz ugovora o novčanom zajmu društvu Inkreal, osnovanom u skladu sa slovačkim pravom, sa sjedištem u Slovačkoj. Budući da društvo Dúha reality nije otplatilo novčane zajmove, društvo Inkreal podnijelo je Nejvyšší soudu (Vrhovni sud, Češka Republika) zahtjev za, među ostalim, određivanje mjesno nadležnog suda za odlučivanje o meritumu. Navedeni zahtjev sastavljen je na temelju sporazuma o prenošenju nadležnosti sadržanog u ugovorima o novčanom zajmu, koji društvo Inkreal smatra valjanim u skladu s Uredbom Bruxelles I.a.

Navedeni Vrhovni sud pojašnjava da je, prema sudskoj praksi Suda, primjenjivost Uredbe Bruxelles I.a uvjetovana postojanjem međunarodnog elementa. Svojim zahtjevom za prethodnu odluku prvonavedeni sud traži od Suda da utvrdi je li ta uredba primjenjiva na situaciju o kojoj je riječ u glavnom postupku, u kojoj je međunarodni element ograničen na sporazum o prenošenju nadležnosti koji se odnosi na sudove države članice različite od one u kojoj se nalazi sjedište stranaka.

Ocjena Suda

Sud najprije napominje da tekst članka 25. stavka 1. Uredbe Bruxelles I.a, kojim se uređuju sporazumi o prenošenju nadležnosti², ne sprječava to da sporazum o prenošenju nadležnosti – kojim se ugovorne stranke sa sjedištem u istoj državi članici sporazumijevaju o nadležnosti sudova druge države članice za odlučivanje o sporovima koji proizlaze iz tog ugovora – bude obuhvaćen tom odredbom, čak i ako navedeni ugovor ne sadržava nikakvu drugu poveznicu s tom drugom državom članicom.

Nadalje, što se tiče konteksta te odredbe, prema ustaljenoj sudskoj praksi, primjena pravilâ o nadležnosti iz Uredbe Bruxelles I.a zahtijeva postojanje međunarodnog elementa, pri čemu taj element ipak nije definiran Uredbom.

Oslanjajući se na istoznačan pojam „prekogраниčni slučaj”, koji je člankom 3. stavkom 1. Uredbe br. 1896/2006³ definiran kao „onaj u kojem barem jedna stranka ima domicil ili uobičajeno boravište u državi članici koja nije država članica u kojoj se nalazi sud pred kojim je pokrenut postupak”, Sud utvrđuje, s jedne strane, da spor iz glavnog postupka odgovara toj definiciji pojma s obzirom na to da stranke tog postupka imaju sjedište u državi članici koja nije država članica suda pred kojim je pokrenut postupak na temelju sporazuma o prenošenju nadležnosti o kojem je riječ. S druge strane, u skladu sa sudskom praksom Suda koja se odnosi na postojanje međunarodnog elementa, u glavnom se postupku postavlja pitanje utvrđivanja međunarodne nadležnosti, konkretnije pitanje jesu li za odlučivanje o tom sporu nadležni sudovi Češke Republike ili sudovi Slovačke Republike.

U tim okolnostima, postojanje sporazuma o prenošenju nadležnosti u korist sudova države članice različite od one u kojoj ugovorne stranke imaju sjedište samo po sebi dokazuje prekogраниčni učinak spora iz glavnog postupka.

² Ta odredba glasi: „Ako su se stranke neovisno o njihovu domicilu, sporazumjele da sud ili sudovi države članice imaju nadležnost u rješavanju sporova koji su nastali ili mogu nastati u vezi određenog pravnog odnosa, taj sud ili sudovi je nadležan/su nadležni, osim ako je sporazum ništav u pogledu njegove materijalne valjanosti prema pravu te države članice. [...]”.

³ Uredba (EZ) br. 1896/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uvođenju postupka za europski platni nalog (SL 2006., L 399, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 7., str. 94. i ispravak SL 2024./90010, L)

Naposljetku, Sud ističe da tumačenje članka 25. stavka 1. Uredbe Bruxelles I.a, prema kojem je sporazum o prenošenju nadležnosti poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku obuhvaćen tom odredbom, odgovara cilju pravne sigurnosti koji se nastoji postići tom uredbom. Suprotno tomu, taj bi cilj bio ugrožen ako bi se navedena odredba primjenjivala samo pod uvjetom da, osim sporazuma o prenošenju nadležnosti u korist sudova druge države članice, postoje dodatni elementi kojima se može dokazati prekogranični učinak predmetnog spora. Naime, ne samo da bi se, za ugovorne stranke, umanjila predvidljivost suda nadležnog za odlučivanje u njihovu sporu, nego bi ispitivanje vlastite nadležnosti, od strane suda pred kojim se vodi postupak, postalo složenije.

Stoga Sud zaključuje da se članak 25. stavak 1. Uredbe Bruxelles I.a primjenjuje na sporazum o prenošenju nadležnosti kojim se ugovorne stranke sa sjedištem u istoj državi članici sporazumijevaju o nadležnosti sudova druge države članice za odlučivanje o sporovima koji proizlaze iz tog ugovora, čak i ako navedeni ugovor ne sadržava nikakvu drugu poveznicu s tom drugom državom članicom.